

Maarif vekâleti merkez teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı kanunun 3225 sayılı kanunla tadil edilen I nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâiyhası ve Muvakkat encümen mazbatası (I/686)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/4396

18 - IX - 1941

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maarif Vekâleti merkez teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 2287 numaralı kanunun 3225 numaralı kanunla tadil edilen birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında Maarif Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 17 - IX - 1941 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Mucipli sebepler lâiyhası

Cümhuriyet Hükümetimiz, memleketimizin muhtaç olduğu endüstri mamulâtının mühim bir kısmını yurdumuzda istihsal etmek lâzım olduğuna, geçmiş senelerin verdiği tecrübeler ve mahrumiyetler neticesinde inanmış ve bir kısım endüstrinin kurulması için ehemmiyetli teşebbüslere girişmiştir.

Bu teşebbüslerin ehemmiyetini, içinde bulunduğumuz ahval, münakaşa götürmez bir şekilde, teyit etmiştir. Bu sebeple yurdumuzun endüstri faaliyetini pek yakın bir zamanda bugünkünün on misline çıkarmak ve endüstri hayatının memleketimizde teessüsü ile beraber bunun işletme ve idamesi için lâzımgelen teknik elemanları da beraberce yetiştirmek zaruretindeyiz.

Hal ve istikbali düşünerek, Hükümetimiz, meslekî ve teknik öğretim sahasında cezrî tedbirler almağa ve teknik öğretim müesseselerini ihtiyaçlara cevap verecek şekilde tevsi etmeğe karar vermiş ve ekli olarak sunulan programdaki meslekî ve teknik öğretim müesseselerini tahakkuk ettirmeğe azmetmiştir.

Maarif vekilligine bağlı olup, meslekî ve teknik öğretim müesseselerini idare etmekle muvazzaf bulunan Meslekî ve Teknik tedrisat umum müdürlüğü mevcut müesseselerini bile idare edemeyecek kadar dar bir kadroya maliktir.

Gerek adetleri gittikçe çoğalmakta olan meslekî ve teknik öğretim müesseselerini idare etmek ve gerekse sistematik bir surette adetleri çoğaltılacak olan bu kabîl müesseselerin tesisini başarmak üzere meslekî ve teknik öğretimin hem merkez kadrosunu hem de dışarı teşkilâtını icabettiği şekilde çoğaltmak zarureti hâsıl olmuşve bu sahadaki işlerin daha seri ve esaslı bir şekilde başarılması için Maarif vekilligine bağlı olmak üzere bir meslekî ve teknik öğretim müsteşarlığı ve bu müsteşarlığa bağlı olmak üzere bir teşkilât vücuda getirilmesi kararlaştırılmıştır.

Meslekî ve teknik öğretim müsteşarlığının merkez teşkilâtı aşağıda arzedildiği şekilde kurulmuştur.

Teknik büro müdürlüğü : Bu müdürlük meslekî ve teknik öğretim müsteşarlığının vereceği teknik işleri yapacaktır.

Meslekî ve teknik öğretim teftiş heyeti : Muhtelif derecelerdeki mütenevvi meslekî ve teknik okulların öğretim, hesap ve idare işlerini teftiş edecektir.

Erkek teknik öğretim müdürlüğü : Bu müdürlük beş şubeden müteşekkil olarak ve muhtelif derecelerdeki bütün erkek teknik öğretim okullarının bütün muamelâtını yapacaktır.

Ticaret öğretim müdürlüğü : Bir müdür ile iki şubeden teşekkül edecek olan bu müdürlük her dereceden ticaret öğretim işleriyle meşgul olacaktır.

Kız teknik öğretim müdürlüğü : Bu müdürlük her dereceden kız teknik öğretim okullarının bütün işleriyle meşgul olacaktır. Üç şubeden mürekkeptir.

Yapı işleri müdürlüğü : Bu müdürlük, yeni yaptırılacak, tevsi edilecek veya tamir olunacak meslekî ve teknik okulların binalarının inşaat işlerine ait projeleri hazırlayacak ve inşaatı kontrol edecektir.

Muamelât şefliği : Bütün meslekî ve teknik okulların bütçe projelerini hazırlayacak ve mütedavil sermaye, sipariş, kadro, tahsisat, mübaya, ayniyat ve kırtasiye işlerini görecektir. Bu işler için bir müdür ile bir mümeyyiz ve her iş için bir kâtip ve lüzumu kadar daktilo bulunacaktır.

Muvakkat encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat encümen

Esas No. 1/686

Karar No. 2

20 - IX - 1941

Yüksek Reisliğe

Maarif vekâleti merkez teşkilât ve vazifelerine dair 2287 numaralı kanunun 3225 numaralı kanunla tadil edilen birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında Maarif vekillîğince hazırlanan ve Başvekâletin 18 Eylül 1941 tarihli ve 6/4396 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulup Muvakkat encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası üzerinde görüşüldü:

Hükümetin mucip sebepler lâyihasında, memleketimizin muhtaç olduğu endüstri mamulâtının mühim bir kısmını yurdumuzda istihsal ve imal etmek lüzumu etrafında geçmiş senelerin tecrübesine ve içinde bulunduğumuz hâl ve şartların bu tecrübeleri tamamile teyit edici mahiyette bulunmasına dayanılarak « yurdumuzun endüstri faaliyetini pek yakın bir zamanda bu günkü on misline çıkarmak ve endüstri hayatının memleketimizde teessüsü ile beraber bunun işletme ve idamesi için lâzımgelen teknik elemanları da beraber yetiştirmek zarurî » olduğu neticesine varılmaktadır. Encümenimiz, hazır bulunan Maarif vekili tarafından mucip sebepler lâyihasındaki mütaleaları tamamlayıcı mahiyette

olmak ve aza tarafında sorulan noktalara cevap teşkil etmek üzere verilen izahlar neticesinde kanun lâyihasını esas itibarile ve umumî heyetile teknik ihtiyaçlarımıza uygun bulmuştur.

Maddelerin müzakeresi sırasında :

Birinci madde ile ihdas edilmek istenilen «Meslekî ve teknik öğretim müsteşarlığı» üzerinde ehemmiyetle durulmuş ve bu müsteşarlık yerine idarî salâhiyetleri ve teşkilâtı daha geniş bir umum müdürlüğün kurulması daha muvafık olabileceği yolunda ileriye sürülen bir fikrin münakaşasına girişilerek meslekî ve teknik tedrisatın Maarif vekâleti bünyesine haiz olduğu kıymet ve lâyük bulunduğu ehemmiyetle yerleşebilmesi ve vekâlet makamile daima temas halinde bulunabilecek mesul bir mercie bağlanarak süratle inkişaf yolunu tutabilmesi noktalarından Müsteşarlığın Umum müdürlüğe müreccah bulunduğu kabul edilmiştir.

İkinci maddede müsteşarların vazifelerinden «mesul» oldukları kaydedilmesine nazaran bu mesuliyetin, vekilin siyasî ve idarî mesuliyeti karşısında kıymet ve mevkiî üzerinde açılan mü-

nakaşa sonunda esasen maddenin eski şeklinde mevcut bulunan bu mesuliyet hükmünün, Teşkilâtı esasıye ve Memurin kanunlarının umumî hükümlerine göre vakilin umumî mesuliyetile bir tearuz teşkil edemeyeceği neticesine varılarak madde Hükûmetçe teklif edildiği şekilde kabul olunmuştur.

Üçüncü madde ile ihdas edilmek istenilen teknik öğretim dairelerinin Meslekî ve teknik öğretim müsteşarlığı ile irtibatını daha sarih bir şekilde ifade etmiş olmak için bu maddede sayılan dairelerin doğrudan doğruya sözü geçen müsteşarlığın idaresi altında bulunduğunun kaydine lüzum görülmüş ve maddenin başına o yolda bir hüküm ilâve kılınmıştır.

Aynı maddenin, Meslekî ve teknik öğretim yapı işleri müdürlüğünün vazifesini gösteren beşinci fıkrası hükmünün, Nafia bakanlığının teşkilât ve vazifelerine dair kanuna ek olan 2799 numaralı kanunun ikinci maddesi hükmile mütearız düşmemesini temin için o fıkra da bu mü-

dürlüğe verilecek yapı işlerinin sırf ihzarî mahiyette olduğunu gösterecek şekilde tadil edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Mu. E. Reisi	M. M.	Kâtip
Kayseri	Bursa	Antalya
<i>Faik Baysal</i>	<i>Nezad Ayas</i>	<i>Türkân Örs</i>
Bolu	Kütahya	Kırklareli
<i>C. Said Siren</i>	<i>A. Tiridoğlu</i>	<i>B. Denker</i>
Manisa	İstanbul	İzmir
<i>R. Nafiz Edgüer</i>	<i>İ. A. Gövsa</i>	<i>Şehime Yunus</i>
İzmir	Eskişehir	Çoruh
<i>Nazmi İlker</i>	<i>İzzet Arukan</i>	<i>Ali Rıza Erem</i>
İzmir	Sivas	Urfa
<i>Sadettin Epikmen</i>	<i>A. N. Demirağ</i>	<i>Razi Soyer</i>
Kocaeli	Hatay	Zonguldak
<i>Salâh Yargı</i>	<i>B. Sıtkı Kunt</i>	<i>Şinasi Devrin</i>
Sinob	Kastamonu	
<i>Cemil Atay</i>	<i>Abidin Binkaya</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Maarif vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 numaralı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1 — Maarif vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 numaralı kanunun 3225 numaralı kanunla tadil edilen birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Maarif vekilliği merkez teşkilâtı aşağıda yazılı makam ve dairelerdir:

- 1 - Müsteşarlık
- 2 - Meslekî ve Teknik öğretim müsteşarlığı
- 3 - Talim ve terbiye heyeti
- 4 - Teftiş heyeti
- 5 - Yüksek öğretim umum müdürlüğü
- 6 - Orta öğretim umum müdürlüğü
- 7 - İlk öğretim umum müdürlüğü
- 8 - Güzel sanatlar umum müdürlüğü
- 9 - Meslekî ve teknik öğretim teftiş heyeti
- 10 - Erkek teknik öğretim müdürlüğü
- 11 - Ticaret öğretim müdürlüğü
- 12 - Kız teknik öğretim müdürlüğü
- 13 - Meslekî ve teknik öğretim yapı işleri müdürlüğü
- 14 - Meslekî ve teknik öğretim teknik büro müdürlüğü
- 15 - Hukuk müşavirliği
- 16 - Hususî öğretim müdürlüğü
- 17 - Beden terbiyesi ve izcilik müdürlüğü
- 18 - Neşriyat müdürlüğü
- 19 - Antikiteler ve müzeler müdürlüğü
- 20 - Kütüphaneler müdürlüğü
- 21 - Okul müzesi müdürlüğü
- 22 - Zat işleri müdürlüğü
- 23 - Hususî kalem müdürlüğü
- 24 - Seferberlik müdürlüğü
- 25 - Levazım müdürlüğü
- 26 - Meslekî ve teknik öğretim muamelât sefliği

MADDE 2 — 2287 numaralı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Maarif Vekilliğinin iki müsteşarı vardır. Bunlardan biri, Meslekî ve teknik öğretim işlerinin haricinde bulunan bütün vekillik işlerinin, diğeri de meslekî ve teknik öğretim işlerinin mesul ve murakıbu olup bu işleri vekilden aldıkları talimat dairesinde ve vekil namına yaparlar.»

MUVAKKAT ENCÜMENİN DEĞİŞTİRİŞİ

Maarif vekâleti merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkındaki 2287 numaralı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1 — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — 2287 numaralı kanunun on dördüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Meslekî ve Teknik Öğretim müsteşarlığına bağlı olmak üzere

1 - Meslekî ve Teknik Öğretim Teftiş heyeti, her derecedeki meslekî ve teknik öğretim müesseselerinin teftiş işlerini yapar.

2 - Erkek Teknik Öğretim Müdürlüğü, her derecedeki erkek teknik öğretim,

3 - Ticaret öğretim müdürlüğü, her derecedeki ticaret öğretim,

4 - Kız Teknik öğretim müdürlüğü, her derecedeki kız teknik öğretim müesseselerinin bütün işlerini görür.

5 - Meslekî ve Teknik öğretim yapı işleri müdürlüğü, meslekî ve Teknik öğretim müesseselerine ait yapı işlerini yürütür.

6 - Meslekî ve Teknik öğretim teknik büro müdürlüğü, meslekî ve teknik öğretim müesseselerine ait her türlü teknik işleri yapar.

7 - Meslekî ve Teknik öğretim Muamelât şefliği, meslekî ve teknik öğretim müsteşarlığına bağlı bütün dairelerin öğretim haricinde müsteşarlıktan verilecek idarî, ihşaî ve sair işleri görür.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muhtemeldir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

17 - IX - 1941

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioğlu</i>	<i>S. Arıkan</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>Sırrı Day</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.		Ti. V.
<i>C. K. İncedayı</i>		<i>M. Ökmen</i>

MADDE 3 — 2287 numaralı kanunun dördüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Aşağıda adları ve vazifeleri gösterilen daireler doğrudan doğruya meslekî ve teknik öğretim müsteşarlığına bağlıdır :

1 - Meslekî ve teknik öğretim teftiş heyeti, her derecedeki meslekî ve teknik öğretim müesseselerinin teftiş işlerini yapar,

2 - Erkek teknik öğretim müdürlüğü, her derecedeki erkek teknik öğretim,

3 - Ticaret öğretim müdürlüğü, her derecedeki ticaret öğretim,

4 - Kız teknik öğretim müdürlüğü, her derecedeki kız teknik öğretim müesseselerinin bütün işlerini görür.

5 - Meslekî ve teknik öğretim yapı işleri müdürlüğü meslekî ve teknik öğretim müesseselerinin yapı işlerine ait her türlü muameleleri hazırlar,

6 - Meslekî ve teknik öğretim teknik büro müdürlüğü, meslekî ve teknik öğretim müesseselerine ait her türlü teknik işleri yapar,

7 - Meslekî ve teknik öğretim muamelât şefliği, meslekî ve teknik öğretim müsteşarlığına bağlı bütün dairelerin öğretim haricinde müsteşarlıktan verilecek idarî, ihşaî ve sair işleri görür.

MADDE 4 — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Hükümetin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.